

האם הוא משורר/או חמור נוער?"

(יזדהה אלתיירו: ,החכמוני שער יח)

שבגליל, ושם חשמע סיפור על מור קש נצל שביתר וריסק בחור בן עשרים שעה שחוק כדורגל בשבת. שאל כל חבלן ויטפר לך מהו מור קש. אם כן, לשם מה התעצפצעות זאת — ,היריד מהן אל כל הצעירי" מה שפס להתחכם במלים ולשחק ב" פאראדוקסים, כשהמדובר בנושא כזה כך כאוב ועקוב מדם כמו המלח מהו הרי יש בעולם איין-ספור נוסף איס אתרים שהתחכמות והתעצב צעות הלשונית יפה להם, או לפחות בנגוע להם אין היא מוזיקה.

חוק" (צמ" 12).
מה ייחוסן של שתי המלים, "שני" נו לבדנו, שהמחבר מעניק להן ל" פתע מעמד נפרד, ולא עוד אלא שהן מצובות באורח בלתי צפוי בצידה השמאלי של השורה ולשם מה נק" בעת תחילתה של השורה הבאה מה" לך אצבע וצפי מנקודת המוצא של קודמתו ובאשר לחזותי-הסרק הי" כושלת — ,חוק, חוק, חוק"; והאם פיצולה לשלוש שורות נפרדות מע" ניקה לה משמעות-יתר מוז שחסרה ברציפות, זו אחר זו: טרחה מיוחדת טרח המדעים, שכן בהמשך הספר משליך המחבר מלים וצירופי מלים ימינה ושמאלה, למעלה ולמטה. ב" שני — טור משמאלו, לעתים מתחיל הבית בקו ישר — אלא שכל כמה שורות ישנה סטיה ימינה. התופעה מזכירה את משוררי ימי הביניים, אבל אצל עמוס אטינגר אפילו צורה מרגנית-עין אינה מתגבשת מתוך הארכיטקטוניקה המסחררת של שר" רות השיר. מעשי הלוליות הללו של מחבר הספר, וכן החזרות הבלתי פוסקות על צירופים והים, לאורך השיר כולו, אינם מצליחים להעניק לשורות הפרוזהיות והרדודות ממד חדש של עומק, או להשתיקן מתוך מה של רשימה עתונאית לתחומה של השירה.

לא, אין כל אמת במימרא המפורסמת. אצלנו, על כל פנים, כשרועי מים התוחמים — מדברות המוחות קצת יותר מדי. הכל התחיל במדוי" מה, בתקופת הכוננות הממושכת, כאשר המוני מושכי שבטם סופר הקדימו להתמקם בין לגלגל מכונת המלחמה. בלשונות-ממנה כעבור מספר שבועות — שלמים בגופם, וזמן הסתם גם בנפשם — נודדו לכו" רות ברית עם המלך הקרוב ביותר. כך נתברכנו תוך זמן קצר בשפעת "צירות וקוממנטיות, שאם רמתן לא הפילה המיד מעל לבינוני — הרי שזריותם של המחברים לא יכו" לה היתה שלא לעורר התפעלות. כתיבת בלשונות-טובה על המלחמה היא ענין מסובך הרבה יותר. שכן, אם כשרון איננו הכרח — הרי ש" לפחות נחוץ קצת יותר וזמן. לפיכך מוקדם עדיין לתמוה מדוע עוד לא הוצף השוק ברומנים ובקצת ספר" רים על המלחמה. אבל על בואן של סגנונות ראשונות — כבר נתבשרי" נו: הדרמה העברית, שעד כה נמצאת מקומה יותר ככל שזכר אחר בספ" ורות — יצאה נשגרת- בימת ה" קבוץ — כך אומרות המודעות — יצאת בימים אלה בהגנת מורה של המוח, 6, ימים". הנושא מוכן כאליו. אין זה הענין, כמובן, לחרוץ דיקה של הדרמה המתחוללת על ב" מה הקבוץ עוד טרם נתמקנה על — אך טוב מעוררת התפעלות ות" מיהה מוכיחה העתים שבין הפסקת האש ובכורת, 6, ימים".

יזדהה עמיחי לא כתב עדיין קובץ המוקדש כולו לחזיות המלחמה. א" כל בל 127 העמודים של ספרו של אטינגר אינם נושאים אפילו את אפס קצהו של המעטן הרותני, הע" מצוינלו והאמנותי הספון בשתי ה" שורות הלוחמות מתוך שירו של יתר זה עמיחי. שכן עמיחי הוא משורר אמת; ועל אף העובדה שאין ספריו זוכים לתפוצה מרשימה כספרי א" טינגר — הרי של יקריו המלים, אני שהבאתי גזיות מן הגבעות / יודע לספר שהעולם ריק מחכמים" — יותר מכל השורות המתפתלות ל" ארכי של ,רבע אחרי המלחמה".

עד כאן — מותר עוד לצחוק; הרי" בגנון חיינים קמו לפרוץ-ארץ או ל" משהו שהוא מלגל, וכשמשהוים את המקור להשק, חידן הוא דבר לגי" טימי. אולם מרגיזים הרבה יותר עם עצם הדברים אותם משיע א" טינגר בחוככי השורות המרוסות. תחת הכותרת, "שיר על מקרה מע" י" — הוא כותב: והי, רצנו קבלתי כדור, כן, כאן בחזה.

ההשירה — נשמחת ורות אפיה של הספרות היפה — מה היא עליה ובכן, גם זו לא הכיבוה. אף לא נא" לצנו להתחין עד לשם אחרי המל" חמה. שכן כבר ב, רבע אחרי ה" המלחמה". נודדו עמוס אטינגר — מבכירי חרני המלחמה הישראל — להעלות על הכתב את ,ספר השורות הנצחיות והבוכות"... ניבא המחבר, ולא ידע מה ניבא. שכן למקרה ה" שירים המכוננים בספר — אינך יודע אם עליך לצחוק, או שפא מ" טב לבכות.

עכשיו תורם של המשוררים ה" רגישים והעדינים, של המיטינים, בחרוים או בלע" דיהל המוזיקאים המפוריים ות" מלבריים. תורם לקחת את הימים הגדולים ואת השעות הבוכות, ולפרוט אותם לפרוסות מוזיקאליות..." (צמ" 69. התדגשות שלי).

עדיין לא סאורה, מר אטינגר, ל" בקר בבתי המולים, במרכזי השוקים ובוודות לקביות אחווי-גבות וא" לי אפשר לפגוש נכה מלחמה בר" חבו, ולשאול אותו אם אמנם קבלת כדור בחזה הוא באמת ענין כל כך מענין. ובמקום אחר — ,היה לי שיג ושית עם המות... לאן שלא התכלתי, ראיתי אותה, מתרובץ, מתלוץ, מצטחק, משחק..." (צמ" 40).

ככיר החרונים השליך הפעם מא" חורי נוז את החרוה, וכי למי נחוץ החרוה הרי כולנו עדים לנפלאות שמחולל זיאק פראוואך במלים ספר" רות. בטרדות קצרות וקטנות. וכל זאת כשתרזיה — ממנו והלאה. אלא שפרט לעובדה ששמותיהם מת" חרוים — אין בין פראוואך לאטינגר ולא ללוס, פראוואך הוא אמן, ואצ" לו השורה הקטנה והקצרה, וה" פרוזה שבשיר, אינם תוצאה של או" לתייד ושל חוסר זמן מספיק להעניק לשיר צורה משוכללת יותר, או של רשלנות בעיניו. כל אלה הם בער" מבשרה ועצם מעצמותיה של שירתו — ובדיקה מדוקדקת יותר של יצ" רתה תוכיה.

טנח, אל מלא רחמים" מאת יזדהה עמיחי. ,שירים", הוצ. שוקן 1965, צמ" 69.

רוצה העצים

נקמת העצים" הוא ספרו הראשון של הסופר הברזילאי הרוח בגמנו מונטינירו לאבאטו, שתרגם לצרפי" תית (הוצאת ,אגיביאטיסקר"). מובן טיירו לאבאטו נחשב אחד הסופרים הגדולים בארצו ומחוללו של דאגר ספרותי חדש. עמו נעלם מן הספרות המושג הרומנטי על דבר הפרא ה" דיב והאינדיאני בעל לב הזהב, ש" שרל בספרות של המאה ה-19 (שא" טובריאן). בספר מקובצים כעשרים שירים. שפורסמו בברזיל ב"1918. בספר שנקרא בשם ,ארופסקי". כל הסיפורים מציגים את האכזריות הלא נשנית על רקע של טבע הרמוני ונהי" דר.

האם זוהי אמת? האם כשכתב את כותב את הדברים הללו — האמין במה שהוא כותבו ואם עמד המחבר אל פעם פנים אל פנים עם המות — האמנם ראיה, מתלוץ, מצטחק, מ" שחק" ואם לא פגש את המות — מדוע כתב את הדברים האלה? וקשה להבנע מלצטט קטע נוסף: ,לא, לא קניתי נעלים יפות. לא קניתי נעלים חדשות. ואפילו את נעלי שלי, לא דאגתי לצחצח. וכי לשם מהו ורי מוקש נצל את קטן עלול להיריד מהן את כל הצבע".

ואילו בדיקה שטחית ביותר של שירי אטינגר — תוכיה את ההיפך: ,...הרשי לי, לגבר הקטן שלך, לבש ממך דבר, דבר שאף פעם לא הצויתי לבקש כשהייתי יחד. הרשי לי עתה לחבק ולנישק אותך חוק חוק